

Rektor vid Örebro universitet

Avdelning
UtvärderingsavdelningenHandläggare
Henrik Holmquist
08-563 086 05
henrik.holmquist@uka.se

Granskning av kvalitetssäkringsarbetet avseende forskning vid Örebro universitet

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge Örebro universitet det samlade omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete avseende forskning.

Lärosäten vars kvalitetssäkringsarbete får det samlade omdömet *godkänt kvalitetssäkringsarbete* uppfyller samtliga bedömningsområden som UKÄ tagit fram. Dessa utgår ifrån högskolelag, högskoleförordning och *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, 2015¹.

Ärendets hantering

UKÄ granskar perioden 2017–2022 kvalitetssäkringsarbetet vid samtliga lärosäten som ger examina på högskolenivå. Granskningarna utgår ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt i ESG. Se *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15).

För granskningen av Örebro universitet har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av sakkunniga, en student- eller doktorandrepresentant och en arbetslivsföreträdare.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av nedanstående bedömningsområden (se bedömargruppens yttrande).

Bedömningsområden:

- styrning och organisation och genomförande

¹ Se även UKÄ:s översättning *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)*, 2015.

- förutsättningar

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme.

UKÄ har innan det slutliga yttrandet formulerats skickat bedömargruppens preliminära yttrande till lärosätet på delning, för att korrigera eventuella faktafel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 4 i yttrandet. Bedömargruppen har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där bedömnarna gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ lärosätets kvalitetssäkringsarbete det samlade omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete avseende forskning. UKÄ:s samlade omdöme redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av tf generaldirektören Annika Pontén efter föredragning av utredaren Henrik Holmquist i närvaro av gruppchef Viveka Persson och verksamhetsstrateg Per Westman.

Annika Pontén

Kopia till:
Bedömargruppen
Studentkår vid lärosätet

Bilaga 1: Samlat omdöme

Lärosäte	Samlat omdöme
Örebro universitet	Godkänt kvalitetssäkringsarbete avseende forskning
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att kvalitetssäkringsarbetet kan godkännas, eftersom bedömargruppen anser att samtliga bedömningsområden är tillfredsställande.</p> <p>Bedömningsområdet Styrning och organisation och genomförande bedöms som tillfredsställande. Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har ett nytt övergripande kvalitetssystem, gemensamt för forskning och utbildning. Kvalitetssystemet beskriver hur ansvars- och rollfördelningen är strukturerad för kvalitetsarbetet samt har principer och konkreta arbetsformer för att säkerställa och utveckla kvalitet i forskningen. Kvalitetssystemet är integrerat i den ordinarie processen för verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning. De processerna utgår i sin tur från strukturerade dialoger mellan de olika nivåerna på lärosätet, där vissa av dialogerna har fokus på kvalitetsfrågor. Bedömargruppen anser att det är en brist att inte studenter är inbjudna att medverka i alla de dialoger som har fokus på kvalitetsfrågor. Riktlinjerna för dialogerna bör ändras, så att studenterna får möjlighet att delta, åtminstone i de dialoger som berör kvalitetsfrågor.</p> <p>Lärosätet genomförde en organisationsreform 2019, där fakultetsnämndernas ansvar för kvalitetssäkring av både forskning och utbildning tydliggjordes. Eftersom organisationsförändringen och beslutet om ett nytt kvalitetssystem kom i samband med covid-19-pandemin, har lärosätet av förklarliga skäl inte hunnit implementera det nya kvalitetssystemet i alla sina delar. Det finns därför en del luckor i systemet som det är beskrivet och som kan utvecklas. Men bedömargruppen menar att kvalitetssäkringen av forskningen trots detta fungerar tillfredsställande.</p> <p>Kvalitetssäkring av forskning ingår i verksamhetsplanering och uppföljning, och lärosätet använder i de processerna relevant information från både externa och interna källor. En särskild styrka är de regelbundet återkommande genomgripande forskningsutvärderingarna som genomförts 2010, 2015 och 2020, där kollegial extern utvärdering av all forskningsverksamhet och alla forskningsmiljöer används för att identifiera styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Resultaten av forskningsutvärderingen återkommer systematiskt i de olika dialogerna samt i verksamhetsplanering och uppföljning. Bedömargruppen ser ytterligare möjligheter att utveckla utvärderingarna, för att till exempel belysa kvaliteten i forskning som sker i samverkan med externa parter.</p> <p>Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. De senaste åren har lärosätet systematiskt arbetat med att säkerställa att god forskningssed främjas samt åtgärder har genomförts för att förebygga och hantera oredlighet i forskning, vilket bland annat framgår av åtgärdsförslagen i verksamhetsplanerna. Det finns tydliga riktlinjer för att hantera misstankar om oredlighet. Ett särskilt forskningsetiskt råd har inrättats för att hantera oredlighetsärenden men också för att hjälpa verksamheten med råd i forskningsetiska frågor. En särskild visselblåsarfunktion finns lättillgänglig, för att säkerställa att eventuella oegentligheter kan fångas upp. Bedömargruppen anser att det är tydligt att lärosätet gjort konstruktiva och lovvärda insatser för att säkerställa de etiska perspektiven i lärosätets forskningsverksamhet. Bedömargruppen föreslår att insatserna utvecklas ytterligare, till exempel genom</p>	

utbildningsinsatser för forskningsledare i alla ämnen.

Bedömggruppen anser att lärosätet arbetar systematiskt med att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse. Även i det avseendet ger de återkommande genomgripande forskningsutvärderingarna vart sjätte år goda förutsättningar för att systematiskt säkerställa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse.

Forskningsverksamhetens andel av universitetets totala omsättning har vuxit de senaste åren. Med hjälp av myndighetskapital och forskningsanslag har lärosätet genomfört långsiktiga investeringar i verksamheter som drivit utvecklingen mot att nå de strategiska målen, till exempel kvalitetsdrivande strategiska satsningar på gästforskare och biträdande lektorer.

Lärosätet har satsat på investeringar i forskningsinfrastruktur, etablerat samarbete på nationell och internationell nivå för att säkerställa tillgång till forskningsinfrastruktur och även utsett en vicerektor med ansvar för de frågorna, vilket bedömggruppen anser är utmärkta initiativ. Behov av forskningsinfrastruktur är ett återkommande tema i de olika dialogerna. Lärosätet har även väl utvecklade stödfunktioner för forskarna genom ett väl etablerat Grants Office, som bidrar med systematiskt utvecklingsarbete.

Den organisatoriska förändring som genomfördes 2019 har inneburit att fakultetsnämnderna har ett tydligare ansvar för kvalitetssäkring av både forskning och utbildning. Det har också inneburit att fakulteterna kan planera rekrytering och kompetensutveckling för medarbetarna på ett mer systematiskt sätt. Bedömggruppens slutsats är att reformen har inneburit en förbättring för lärosätets möjligheter att planera rekrytering och kompetensförsörjning samt stärka sambandet mellan forskning och utbildning. Lärosätet har, och fortsätter att arbeta för att skapa, goda villkor och förutsättningar för forskare inom ramen för de internationella initiativen *The European Charter for Research and The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers* (Charter & Code) och *HR Excellence in Research*, där det senare initiativet är en utmärkelse som lärosätet fick 2018. Att lärosätet deltar i de här sammanhangen anser bedömggruppen är en styrka. Det finns flera goda exempel på initiativ som säkerställer kompetensutveckling hos medarbetarna. Det innebär också att det finns goda möjligheter för medarbetarna att bedriva forskning och utveckling, vilket innebär att förutsättningarna för forskningens frihet är väl tillgodosedda.

Bedömningsgrunden som handlar om systematisk uppföljning av insatser för att stärka forskningens kvalitet och relevans genom samverkan anser bedömggruppen inte är uppfylld. Lärosätet har ett brett och, enligt självvärderingen och platsbesöken, i många fall väl fungerande samverkansarbete med organisationer i omgivande samhälle. Samverkan gäller framför allt med Region Örebro län och Örebro kommun, men också med lokalt, regionalt och nationellt näringsliv, till exempel genom de tematiska fokusplattformarna. I årsredovisningarna finns fina exempel på ömsesidig samverkan med omgivande samhälle, *Örebro universitet Årsredovisning 2020* och *2021*. Rektorn har utsett en vicerektor för AI och innovation som också leder arbetet inom en av de tre tematiska plattformarna, vilket är ett enligt bedömggruppen, lovligt initiativ.

Bedömggruppen anser också att flera av de initiativ som tagits för att utveckla samverkansperspektivet i lärosätets arbete är lovliga, till exempel den omfattande forskningskommunikationen med det omgivande samhället, som stöds av forskningskommunikatörer, utvecklingen av ett mobilitetsprogram samt utnämningen av samverkanslektorer. Det bedömggruppen saknar är en systematisk uppföljning och säkerställande av kvalitet av den forskning som sker i samverkan. En sådan uppföljning kan till exempel genomföras inom ramen för de regelbundet återkommande forskningsutvärderingarna. I dem finns underlag för systematisk uppföljning, men lärosätet har ännu inte fullt ut utnyttjat den möjligheten. Bedömggruppen rekommenderar

även lärosätet att utveckla rutiner för uppföljning av samverkan med externa parter, också där finansären inte kräver det, samt att inkludera kvalitet och uppföljning av samverkansarbetet i verksamhetsdialogerna. Bedömargruppen ser positivt på ambitionen att följa upp effekterna av samverkan, men menar att det inte är samma sak som kvalitetsuppföljning av samverkansarbetet.

Bedömningsgrunden Jämställdhet bedöms som uppfylld. Bedömargruppen får intrycket av både självvärderingen och intervjuerna att lärosätet har höga ambitioner för sitt jämställdhetsarbete. Jämställdhetsarbetet planeras och följs upp som en del av processen för verksamhetsplanering samt i dialogerna mellan institutionerna och fakultetsnämnden. Det finns ett gott stöd för arbetet med jämställdhet från resurspersonen för de gemensamma stödfunktionerna som har speciell kunskap om det statliga uppdraget med jämställdhetsintegrering. Bedömargruppen såg under platsbesöken att det fanns ett tydligt engagemang för jämställdhet. Lärosätet har kartlagt och åtgärdat skevheter i fördelningen av forskningsmedel ur ett jämställdhetsperspektiv. Bedömargruppen anser att lärosätet har tydliga och systematiska processer för att främja jämställdhet inom forskningen. Det finns system som fångar upp och belyser de utmaningar som finns, till exempel i frågan om jämställd rekrytering.